

АКАДЕМИК ӘБСАТТАР ДЕРБІСӘЛІНІҢ
75 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН
«ШЫҒЫСТАНУ ЖӘНЕ РУХАНИЯТ МӘСЕЛЕЛЕРІ» атты
халықаралық ғылыми-теориялық
конференцияның
МАТЕРИАЛДАРЫ
2 желтоқсан 2022 жыл

MATERIALS
of international scientific and theoretical conference
«ISSUES OF ORIENTAL STUDIES and
SPIRITUALITY» 75th ANNIVERSARY OF ACADEMICIAN
ABSATTAR DERBISALI
December 2, 2022

**МАЗМУНЫ
СОДЕРЖАНИЕ**

**АКАДЕМИК АБСАТТАР ДЕРБИСАЛИ: ВЕЛИКИЙ ПЕДАГОГ,
ВЫДАЮЩИЙСЯ УЧЕНЫЙ, ОПЫТНЫЙ ДИПЛОМАТ, ГОСУДАРСТВЕННЫЙ,
ОБЩЕСТВЕННЫЙ И РЕЛИГИОЗНЫЙ ДЕЯТЕЛЬ**

<i>Дербісалиева Р.</i> Бір есі бірнеше ғылыми мақаланың жарысын атқарды.....	3
<i>Оразбай А.Т.</i> Профессор Абсагтар қажы Дербісалинің өмірмен еліміздің шығыстану ғылымын қалыптастырудағы және руханилығы дамытудағы тарихи ролі туралы.....	8
<i>Лама Шариф Қ.Қ.</i> Устазы жақсының ұстаымы жақсы.....	11
<i>Қалкенов Е.</i> Ұлағатты ұстаз, қазақ әрбиетінің ағасы, ғалым, қоғам қайраткері.....	13
<i>Исағалиев А.Қ.</i> Ұлағатты ұстазы.....	15
<i>Өтпейесов Н.Т.</i> Қазақстан зорықтандары діни басқарымы және Абсагтар қажы Дербісали хазірет.....	17
Д	
<i>Жемпей Н.</i> Абсагтар Дербісали және шығыстану.....	23
<i>Акімақова А.С.</i> Әбу Насыр Әл-Фараби бастаған бабалар ғылыми мұрасының шырақшысы-профессор Абсагтар Дербісали.....	28
<i>Асанова Р. А.</i> Ұлт руханилығы жолындағы мағыналы ғылым.....	35
<i>Бұранов Н.Т.</i> Абсагтардың балғын балалық шақтары.....	41
<i>Құлбарыс С. М.Х.</i> Дулатидің «жанан ным» дастаны және академик Ә. Дербісали.....	47
<i>Батарбай Н. Әбкем</i>	51
<i>Антабай Б.А.</i> Ұлағатшының ер есі бір ғабрат еді.....	54
<i>Алибаева Д.А.</i> А. Дербісали – руханилық жаршысы.....	59
<i>Жүлкішева М.Ә.</i> Жан оқы.....	64
Б	
<i>Қадырғали Құрбанғалиев</i> Әбесәтқабаншар Дербісали Дербісали зерттеулерінде.....	79
<i>Өмарбекова Ж.Т.</i> Кернекті шығыстанушы-ғалым А.Б. Дербісали ұстаздың араб тілін деректерді зерттеудегі методологиясы.....	82
и	
м	
о	
е	
ВОСТОЧНАЯ КУЛЬТУРА В ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ ЦИВИЛИЗАЦИИ ЯЗЫК И КУЛЬТУРА СТРАН ВОСТОКА	
<i>Надырова Г. Е.</i> Жаншымы-наставнишы в религиозном контексте Марокко.....	88
<i>Азиз Оздемір Күйүлдерін үкілірмәні ва геліүменінде селінініс ролі</i>	93
<i>Місханбаева У.Т.</i> Араб түркі сөз аласуының кейбір тарихи жағдайлары.....	97
<i>Нұралибаева А. Ж., Қамбарбекова Ф. Ә.</i> Парсы тіліндегі діни мағынадағы фразеологизмдер.....	100
<i>Назарбаева Э.М., Бүркімбаев Г.Ж.</i> Гердеримне аспекты кочевой общества.....	107
<i>Попова Е.А., Коваленко Е.С., Утебаева М.Н.</i> Эстетика и поэтика Востока в лирике Б. Казымамына.....	112
<i>Мен Д.В.</i> Сохраняя культуру и традиции, смотрим в будущее.....	117
<i>Мұстафаева А.А., Жұмажанова Ф.Т.</i> Әл-фараби трактаттарындағы ой-пікірлердің ұлттық дүниетанымымен сабақтастығы.....	125
<i>Набыев Р.А.</i> Культура межконфессионального сосуществования в контексте исторической памяти поволжских народов.....	130
<i>Үлелбаев Ф.Т.</i> Ортағасырлық түркілік философиялық дәстүр Ұлы жібек жолында.....	135
<i>Николаев Такаши.</i> Жапон тілі, қазақ тілі, қырғыз тілдерін кросс-медиа прагматикалық зерттеуге байланысты деректерді жану тәсілі.....	143
<i>Абдырақым Н.</i> Әлі және тірі әдебиет.....	146
<i>Қамбаева Г.К.</i> Қытай лингвистика ғылымындағы фразеологизмдердің орны.....	150
<i>Әбелбаев Ж. Ә.</i> Ілкіс Есанберлінің «Қаһар» романындағы ұлттық бірегейлік идеясы.....	155
<i>Өразаева Р.К.</i> Ұлттық мәдениеттің туыстық атауларында көрініс табуы (араб және қазақ тілдері негізінде).....	161
<i>Өразақмұқым Ф., Қатмалла А., Ақмына А.К.</i> Ұлттық мінез және оның мақал-мәтелдердегі көрінісі (қытай және қазақ тілдері негізінде).....	166
<i>Kembergerova D.</i> Truth and the best way to live from different perspectives.....	174
<i>Мұратбек Г.М.</i> Цветогақ символыка Южной Кореи в сопоставительном анализе со страныка Китаи, Японии, Северной Кореи.....	179
<i>Қуатова Х.Р., Аманжол Ш.Б.</i> Жапонияның цифрлық қоғамға өту факторлары мен болашағы.....	184
<i>Рахимова Қ., Банацман Б.</i> Ирандық діни интеллектуалдар идеясы.....	188

Қатбаева Гүлмира Қожахметқызы
Филология ғылымдарының магистрі, аға оқытушы
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Алматы қ. ал-Фараби даңғылы, 71
gulmira.katbaeva@gmail.com

ҚЫТАЙ ЛИНГВИСТИКА ҒЫЛЫМЫНДАҒЫ ФРАЗЕОЛОГИЗМДЕРДІҢ ОРНЫ

Abstract. One of the highest rates in the study of foreign languages is the correct understanding, proper use and translation of idioms. Idioms are a great way to most briefly, clearly and beautifully describe various environmental phenomena, historical and cultural events, people's relationships, conditions of everyday life, as well as various thoughts concerning the nature, feelings, emotions, strengths and weaknesses of a person.

The purpose of the article is to examine the level of knowledge of idioms that have entered the history and culture of Chinese civilization, as well as to study ways of their translation into the Kazakh language.

In the course of the study, a comparative method and method of translation were applied, fragments of ancient Chinese literary monuments and works of art were used, the theoretical and methodological basis was the works of domestic and foreign scholars, such as F.N. Dauletova, Kenesbaev I., Kalibek T., Voitsebovich I.V., 温端政, 马国凡, Baranova Z. I., Pryadokhin M. G.

Keywords: language, semantics, Kazakh and Chinese language, phraseology

Аннотация. Одним из самых высоких показателей в изучении иностранных языков является правильное понимание, грамотное использование и перевод фразеологизмов. Фразеологизмы – это отличный способ наиболее кратко, понятно и красиво описать различные явления окружающей среды, исторические и культурные события, отношения людей, условия повседневной жизни, а также различные мысли, касающиеся характера, чувств, эмоций, достоинств и недостатков человека.

Цель статьи – рассмотреть уровень изученности фразеологизмов, которые вошли в историю и культуру китайской цивилизации, а также изучить способы их перевода на казахский язык.

В ходе исследования были применены сравнительный метод и метод перевода, использовались фрагменты древнекитайских литературных памятников и художественных произведений, теоретико-методологической основой послужили труды отечественных и зарубежных ученых, таких как Дәулетова Ф.Н., Кенесбаев И., Қалибек Т., Войцехович И.В., 温端政, 马国凡, Баранова З.И., Придокин М.Г.

Ключевые слова: язык, лексика, семантика, фразеология, культура.

Қазіргі таңдағы жаһандану үрдісі халықтар мен этникалық топтардың арасындағы мәдени, саяси, тіл байланыстарын нығайтуға өз әсерін тигізуде. Біздің өмір сүріп жатқан қоғам әр түрлі халықтар мен мәдениеттің араласу және өзара қарым-қатынас жасау, түсінісу мәселесін барынша жоғарғы деңгейде қарауды талап етіп отыр. Адамдар бір-бірімен өзара байланыста болу үшін, бір-бірінің мәдениетін, тұрмыс-тіршілігін, дінін ең бастысы тілін жете білуге тырысады.